інтелектуальна система кримінального аналізу даних, яку розробили у Харкові, вона об'єднала в єдиному просторі відображення основних і найбільш передових методів і методик кримінального аналізу та аналітичного пошуку в реальному часі, що дозволяє значно підвищити ефективність і результативність розкриття злочинів по гарячих слідах і нерозкритих раніше злочинів. Аналітична робота в системі виконується в автоматизованому режимі: на першому етапі по запиту, що надійшов в систему за допомогою розроблених алгоритмів аналітичного пошуку, автоматично здійснюється пошук, результати якого відображаються в текстовій формі і на географічній карті. На другому етапі, оператором, в ручному режимі, здійснюється візуальний аналіз отриманих даних і приймається остаточне рішення або системі задаються додаткові уточнюючі запити [3].

Тому, ми можемо спостерігати реальний прогресс у галузі кримінального аналізізування, але треба знати які саме переваги надасть подальший розвиток аналізуючих кримінальних систем та кримінального аналізу в цілому. Це, по-перше, створення власних джерел даних та цілісної системи для проведення аналітичної роботи, автоматичний інтелектуальний аналіз, який значно спрощує велику кількість процедур, які треба було виконувати власноруч, єдина точка доступу до поліції та звязки з громадськістю.

Можна зробити висновок, що сучачний світ ставить пред нами нові вимоги, правила та виклики, які ми повинні змінювати ідучи у ногу з часом. Саме тому – треба розвивати систему в цілому, переймати досвід і розвиватися разом, задля безпеки та спокою суспільства та нашої держави.

Література:

1.Кримінальне право України: Загальна частина: Підручник для студентів юрид. Спец. Вищ. Закладів освіти / М.І. Бажанов , Ю.В. Баулін, В.І. Борисов та ін..; За ред.. професорів М.І. Бажанова , В.В. Сташиса, В.Я. Тація. – Київ – Харків: Юрінком Інтер – Право, 2003. – 416 с.

2. Владислав Власюк, Про сучасну модель підготовки нових поліцейських [Електронний ресурс]. – URL : https://lb.ua/blog/vladyslav_vlasyuk/368596_pro_suchasnu_model_pidgotovki_novih.html

3. REAL-TIME INTELLIGENCE CRIME ANALYTICS SYSTEM [Електронний ресурс]. – URL : http://ricas.org/uk/

Інтенсифікація аналітичної діяльності органів правопорядку України

Заєць О.М.
кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри криміналістики,
судової медицини та психіатрії
Одеського державного університету внутрішніх справ

Рушійною силою світових процесів є інформація, при цьому у сфері боротьби зі злочинністю та її запобігання необхідно приймати рішення на основі точної та актуальної інформації. Це – визначальний чинник, який зумовлює досягнення позитивного результату і дозволяє всім працівникам органів правопорядку, які ведуть боротьбу зі злочинністю, бути на крок попереду злочинців. Тому вже недостатньо мати лише первинну інформацію. Дані необхідно збирати, зіставляти та інтерпретувати, з метою проведення оцінювання, прогнозування, створення рекомендацій та висновків. Іншими словами, відразу після отримання інформації у первинній формі відповідні спеціалісти повинні провести її через аналітичні рівні, щоб створити оперативно-аналітичну інформацію.

Поліцейська аналітична діяльність – це модель аналітичної діяльності, що сконцентрована на допомозі у прийнятті рішень для працівників органів правопорядку, базуючись на процесі аналізу інформації та поширенні даних. [1]

Оперативно-аналітичний цикл є базовою основою поліцейської аналітичної діяльності як результат збирання даних, їх структурування, оцінки та аналізу. Цей процес може бути виконаний з використанням комп'ютерного програмного забезпечення, що дозволяє спростити збирання даних. Для того, щоб інформація набула статусу оперативно-аналітичної, вона повинна бути аналізована досвідченим аналітиком із застосуванням спеціальних методик. Простіше кажучи, це модель поліцейської діяльності, згідно з якою оперативно-аналітична інформація слугує підставою для проведення операцій або розслідувань, а не навпаки.

Надаючи аналітикам можливість опрацьовувати дані про злочини, працівники органів

правопорядку отримують можливість використовувати готовий оперативно-аналітичний продукт, а не первинну інформацію. При цьому вони отримують такі переваги: по-перше, продукт окреслює конкретно тенденції злочинності не лише за географічною ознакою, а й у часових рамках; по-друге, у зв'язку з тим, що продукт надає можливість мати більше інформації щодо місць ймовірного скоєння злочинів, більше часу та зусиль можливо витратити на попередження скоєння злочинів; по-третє, оскільки час витрачається більш продуктивно, співробітники мають більше можливостей у наданні допомоги своїм колегам у разі потреби.

Прикладом впровадження нової інтелектуальної моделі поліцейської діяльності, керованої аналітикою є аналітичний продукт, який запроваджений у м. Харків де була проведена оцінка IT-додатку «Інтелектуальна система кримінального аналізу у режимі реального часу» (R.I.C.A.S.).

Система RICAS розроблена для відображення та аналізу даних та інформації, які містяться в системі «АРМОР» та в інших базах даних, і є інструментом, який забезпечує швидке прийняття рішень. Додаток доступний у публічному та обмеженому режимі. Останній доступний лише підрозділам поліції, за допомогою використанням VPN-з'єднання за протоколом шифрування SSL.

Ця система може забезпечити доступ до наступних баз даних та інформації: бази даних поліції про скоєні злочини, інформація кримінального характеру та реєстрації подій, GPS-даних, даних про безвісно зниклих осіб та осіб, що перебувають у розшуку, та осіб, які відбували покарання, державні реєстри тощо. Зазначений обсяг інформації можна використовувати у поєднанні з різними видами інших даних та інформації, зображеннями, що свідчать про скоєння злочину або порушень громадського порядку, введеними в систему в ручному режимі працівниками правоохоронних органів, а також забезпечений доступ до камер відеоспостереження, встановлених у місті, в режимі реального часу.

Пошук (вибірка) необхідної інформації здійснюється за допомогою декількох опцій шляхом індексації зі всього контенту системи RICAS, що забезпечує швидкий та точний пошук інформації для аналізу.

Система має декілька стандартних аналітичних опцій. Користуючись цією системою, аналітики поліції Харкова можуть проводити базовий аналіз, готувати звіти щодо профілю підозрюваних та рівня злочинності на окремих територіях.

Безумовно, цю систему можна використати на державному рівні в якості платформи для аналітичного супроводу та підтримки процесу прийняття рішень разом з іншими аналітичними IT-системами. Однак існує проблема, яка полягає у відсутності процедур та робочих методологій у сфері збирання, оброблення, аналізу та, що не менш важливо, поширення/розповсюдження даних/звітів.

Крім того, невідомо яким чином аналітичні звіти, підготовлені з використанням системи RICAS будуть відповідати стандартам та процедурам, передбаченим моделлю поліцейської діяльності, керованою аналітикою. Необхідно врахувати цей аспект під час розвитку та розбудови або можливого впровадження цього програмного забезпечення на національному рівні.

Ця платформа була розроблена для використання через мережу Інтернет. У зв'язку з чим вбачається, що відсутні чіткі процедури доступу до персональних даних. Також вбачається, що не застосовується принцип «необхідних знань» (принцип службової необхідності) тоді, коли йдеться про доступ до певної категорії даних.

Ще однією проблемою може виявитися сумісність цієї системи з іншими системами. Функція імпорту даних системи RICAS інтегрована в цю систему і є напівавтоматичною (потребує додаткового програмного забезпечення на етапі зіставлення даних з іншими системами).

Система «ОРІОН» містить всю інформацію з обмеженим доступом (грифом) з агентурних повідомлень та оперативно-розшукових справ. Лише 5 осіб на рівні Центрального апарату мають доступ до цієї системи, і лише ці особи мають право вносити в цю систему та обробляти з її допомогою інформацію, зібрану у паперовій формі. У тому разі, коли у оперативних департаментів виникає необхідність у отриманні даних та інформації щодо об'єктів/фігурантів, внесених у систему «ОРІОН», вони повинні надіслати письмовий запит до Департаменту інформаційної підтримки.

Що стосується робочих процесів та доступу до інформації на регіональному рівні, тут склалася така ж сама ситуація, що й на національному рівні, але доступ до даних та інформації гарантовано надається лише тому регіону, якому вони належать. Якщо підрозділ регіонального рівня бажає отримати дані та інформацію національного рівня, до Департаменту інформаційної підтримки надсилається відповідний письмовий запит.

Система «АРМОР» містить всі дані та інформацію, зібрану всіма підсистемами департаментів: звіти про правопорушення, стислі результати огляду місця події, інформацію про осіб, що перебувають у розшуку, незначні інциденти, ДТП тощо. Адміністрування та супровід системи «АРМОР» також здійснює Департамент інформаційної підтримки, при цьому департаменти мають доступ лише до

інформації, зібраної в їхніх підсистемах. Доступ до інших даних та інформації в системі здійснюється через Департаменту інформаційної підтримки.

Відтак, перспективність подальшого розвитку інтелектуальної моделі поліцейської діяльності, керованої аналітикою вбачається в розробці теоретико-методологічних засад його прикладного використання. Успішна реалізація та впровадження нових методів кримінального аналізу дасть можливість у майбутньому її поширити на всю систему Національної поліції України та активно використовувати аналітичні способи та прийоми, завдяки яким можливо забезпечити виконання завдань органів досудового розслідування щодо ефективного розслідування кримінального провадження, створить передумови для більш ефективного виконання суб'єктами оперативно-розшукової та слідчої діяльності своїх завдань та правоохоронних функцій, що, у свою чергу, сприятиме підвищенню ефективності протидії злочинності.

Література:

1. Основи кримінального аналізу : посібник з елементами тренінгу / О.Є. Користін , С.В. Албул, А.В. Холостенко, О.М. Заєць, Ісмайлов К.Ю. та ін. – Одеса : ОДУВС, 2016 – 112 с.

2. Албул С.В. Кримінальна розвідка як функція оперативно-розшукової діяльності: Європейський досвід та Українські перспективи / С.В. Албул // European Reforms Bulletin: international scientific peer-reviewed journal: Grand Duchy of Luxembourg. – 2015. – № 2. – P. 2-6.

3. Власюк О.В. Роль і місце кримінального аналізу у розкритті та розслідуванні злочинів на державному кордоні України [Текст] / О. В. Власюк // Матеріали постійно діючого науково-практичного семінару – Х. : Інститут підготовки юрид. кадрів для СБУ Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого, 2011. – Випуск № 3. – Частина № 1. – С. 82-85.

4. Zaiets O.M. Application software IBM I2 ANALYST'S NOTEBOOK in law enforcement Ukraine for pretrial investigation of criminal offenses / O.M. Zaiets // European Reforms Bulletin. − 2016. − № 1. − P. 82-87.

5. Махнюк, А.В. Теоретичні основи провадження кримінального аналізу у сфері правоохоронної діяльності [Текст] / А. В. Махнюк // Науковий вісник Державної прикордонної служби. – 2011. – № 94. – С. 3-7.

6. Некрасов В.А. Сучасне розуміння кримінальної розвідки як напряму діяльності правоохоронних органів / В.А. Некрасов // Кримінальна розвідка: методологія, законодавство, зарубіжний досвід: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 29 квітня 2016 р.). – Одеса: ОДУВС, 2016. – С. 19-20.

Метод «SWOT-аналіз» як інструмент стратегічного планування під час досудового розслідування кримінальних проваджень: характеристика та алгоритм проведення

Ісмайлов К.Ю.
кандидат юридичних наук, майор поліції
завідувач кафедри кібербезпеки та інформаційного забезпечення
Одеського державного університету внутрішніх справ

Професор Кеннет Эндрюс представив у 1963 році абревіатуру «SWOT» (сильні сторони; слабкі сторони; можливості; загрози), в якій структурував знання про поточну ситуацію і тенденції розвитку [1].

Сутність методу «SWOT-аналіз» - це стратегічне планування (конструювання стратегій) розслідування, що полягає у виявленні факторів внутрішнього і зовнішнього середовища організації та поділ їх на чотири категорії:

- strengths (сильні сторони);
- weaknesses (слабкі сторони);
- opportunities (можливості);
- threats (загрози).

«SWOT-аналіз» доцільно застосовувати при розслідуванні великих за обсягом інформації кримінальних проваджень, а саме злочинів проти основ національної безпеки України (ст.ст. 109-114 КК України), злочинів у сфері господарської діяльності (ст.ст. 199-235 КК України), злочинів проти громадської безпеки (ст.ст. 255-270 КК України), злочинів у сфері службової діяльності (ст.ст. 364-370 КК України); злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку (ст.ст. 436-447 КК України) [2].